Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2608

Vragen van het lid **Teunissen** (PvdD) aan de Minister-President en de Minister van Klimaat en Groene Groei over *bescherming van Bonaire tegen de klimaatcrisis* (ingezonden 12 mei 2026).

Antwoord van Minister **Van Veldhoven-van der Meer** (Klimaat en Groene Groei) en van Minister **Karremans** (Infrastructuur en Waterstaat), mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 24 juli 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 2118.

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het NOS-artikel over het bezoek van premier Jetten aan Bonaire[1], bezien in samenhang met het nieuwe rapport van Greenpeace waaruit blijkt dat de kosten van klimaatverandering op Bonaire in de toekomst fors zullen oplopen[2]?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Hoe beoordeelt u het feit dat u naar Bonaire afreist met niets meer dan woorden, terwijl de inwoners van het eiland al jaren wachten op daadwerkelijke bescherming tegen de gevolgen van de klimaatcrisis?

Antwoord 2
Het bezoek van de Minister-President aan Bonaire stond in het teken van kennismaking, er hebben geen specifieke gesprekken plaatsgevonden over klimaatverandering en klimaatmitigatie en -adaptatie. Wel is uiteraard geluisterd naar de punten van zorg die tijdens de gesprekken aan de orde kwamen.
Het kabinet zet zich op verschillende manieren in als het gaat om klimaatadaptatie op Caribisch Nederland, bijvoorbeeld door in op het vaststellen van een klimaatadaptatieplan om ervoor te zorgen dat Caribisch Nederland klimaatbestendig is, nu en in de toekomst. Het kabinet streeft ernaar om nog

[1] https://nos.nl/artikel/2613920-bonaire-let-op-ieder-woord-van-premier-jetten-over-klimaatverandering
[2] https://www.nrc.nl/nieuws/2026/05/11/rapport-greenpeace-als-er-nu-niets-gebeurt-om-bonaire-te-beschermen-kunnen-de-kosten-vijf-keer-zo-hoog-oplopen-a4927401

ah-tk-20252026-2608
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

dit jaar de Nationale Klimaatadaptatiestrategie vast te stellen, waarin nadrukkelijk aandacht is voor Caribisch Nederland. Ook zet dit kabinet de tweede fase van het Natuur- en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland voort, zoals aangegeven in het coalitieakkoord. Zie ook het antwoord op de vragen 10 en 11.

Vraag 3 en 4
Welke boodschap denkt u af te geven aan de inwoners van Bonaire door in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak in de klimaatzaak, terwijl diezelfde inwoners juist dringend meer bescherming nodig hebben?
Begrijpt u dat het hoger beroep door veel inwoners van Bonaire zal worden ervaren alsof de Staat hun veiligheid, gezondheid en toekomst nog altijd niet serieus neemt?

Antwoord 3 en 4
Het kabinet is na een zeer zorgvuldige afweging tot de conclusie gekomen dat er zwaarwegende (juridische) redenen zijn voor het laten toetsen van de uitspraak door het gerechtshof Den Haag. In de Kamerbrief van 10 april[3] is een toelichting gegeven op de redenen van het kabinet voor het instellen van hoger beroep. Daarnaast zijn de acties beschreven waar het kabinet op inzet, zowel op het gebied van klimaatmitigatie in Europees Nederland als op klimaatadaptatie van Caribisch Nederland. Het kabinet kan zich voorstellen dat de keuze om in hoger beroep te gaan hard aankomt bij de inwoners van Bonaire. Het kabinet hecht er daarom aan om uit te spreken dat zij oog heeft voor de zorgen die de inwoners van Caribisch Nederland hebben over klimaatverandering en deze uiterst serieus neemt. Dit vertaalt zich in het handelen van dit kabinet. Het kabinet gaat door met alle inspanningen op het gebied van klimaat, zowel op het gebied van mitigatie als adaptatie. Inhoudelijk zet het kabinet de komende jaren in op het klimaatbestendig maken van Bonaire.

Vraag 5
Kunt u toelichten hoe u voorkomt dat Caribisch Nederland bij een volgend bezoek opnieuw met lege handen blijft achter in beleid, bescherming en middelen?

Antwoord 5
Het klimaatadaptatiebeleid voor Bonaire staat los van de vraag of de Minister-President in de toekomst Bonaire nog zal bezoeken. Zie voorts het antwoord op de vragen 10 en 11. Ook zet dit kabinet de tweede fase van het Natuur- en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland voort, zoals reeds aangegeven in het coalitieakkoord.

Vraag 6
Kunt u aangeven welke gesprekken er zijn gevoerd met het Openbaar Lichaam Bonaire over klimaatverandering en klimaatmitigatie en -adaptatie? Hoe zijn deze gesprekken verlopen?

Antwoord 6
Het bezoek van de Minister-President aan Bonaire stond in het teken van kennismaking, er waren geen specifieke gesprekken voorzien over klimaatverandering en klimaatmitigatie en -adaptatie.

Vraag 7
Overweegt u de eilanden nog eens in de zomer te bezoeken, zodat u zelf kunt ervaren hoe ondraaglijk de hitte daar werkelijk kan worden?

Antwoord 7
Het klimaatadaptatiebeleid en meer specifiek het hittebeleid staat los van de vraag of de Minister-President in de toekomst Bonaire nog zal bezoeken.

---

[3] Kamerstukken II 2025/26, 32 813, nr. 1558.

Vraag 8
Waarom kiest u ervoor om tijd en geld te steken in een hoger beroep, terwijl die energie ook direct kan worden ingezet voor uitvoering, bescherming en financiering van urgente maatregelen op Bonaire?

Antwoord 8
In de Kamerbrief van 10 april jl. heeft het kabinet aangegeven dat het na een zeer zorgvuldige afweging tot de conclusie gekomen dat er zwaarwegende (juridische) redenen zijn om in hoger beroep te gaan tegen het vonnis van de rechtbank Den Haag. Ongeacht hoger beroep zet het kabinet zich in voor een klimaatbestendig Bonaire. Er wordt onder meer al ondersteuning geboden aan Bonaire bij het maken van plannen, het nemen van maatregelen en het uitvoeren van onderzoek. Het kabinet zal deze ondersteuning dan ook voortzetten.

Vraag 9
Deelt u de conclusie van Greenpeace dat de kosten voor bescherming van Bonaire fors kunnen oplopen als nu niet wordt ingegrepen? Zo nee, op welke grond wijkt u daarvan af?

Antwoord 9
Het klopt in algemene zin dat investeren in klimaatadaptatiemaatregelen minder kost dan de schade die deze investeringen veroorzaken. Met deze maatregelen kan ook de schade worden beperkt die veroorzaakt wordt door natuurrampen zoals overstromingen en orkanen. Let wel, adaptatiemaatregelen kunnen ook inhouden dat bepaalde functies op termijn verplaatst moeten worden naar minder risicovolle locaties. Zie voorts het antwoord op de vragen 10 en 11.

Vraag 10
Welke nieuwe feiten of omstandigheden uit het recente rapport van Greenpeace zijn voor u aanleiding geweest om de schade en kosten van uitblijvend beleid op Bonaire opnieuw te beoordelen?

Antwoord 10
Eind mei is het Klimaatplan Bonaire aangeboden aan het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire. Dit plan is opgesteld in opdracht van het Openbare Lichaam met ondersteuning van het Rijk. In dit plan zijn voorstellen voor klimaatadaptatie opgenomen die zijn opgesteld met participatie van inwoners en organisaties. Dit proces is zorgvuldig opgebouwd, onder meer met als doel om een breed draagvlak te creëren. Het rapport van Greenpeace[4] verscheen kort voor de aanbieding van het Klimaatplan Bonaire. Het kabinet zal bestuderen of dit rapport aanvullende elementen bevat die niet in het Klimaatplan Bonaire zijn meegenomen.

Vraag 11
Kunt u aangeven welke concrete aanvullende maatregelen u op korte termijn neemt om Bonaire beter te beschermen tegen zeespiegelstijging, droogte, hittestress en andere klimaatrisico's?

Antwoord 11
Het Rijk neemt continu maatregelen die bijdragen aan de weerbaarheid tegen klimaatverandering. Op Bonaire gaat het bijvoorbeeld om ondersteuning bieden aan het grootschalig herstel van regenwateropvang, ondersteuning aan de lokale GGD voor het opstellen van een hitteplan en onderzoeken ten behoeve van lange termijn verkenningen over de gevolgen van zeespiegelstijging. Daarnaast maakt klimaatadaptatie onderdeel uit van het Natuur en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland. De tweede fase hiervan wordt momenteel vormgegeven, hierover zal de Kamer dit najaar verder worden geïnformeerd.
Op het gebied van adaptatie zet het kabinet in op het vaststellen van het klimaatadaptatiebeleid, inclusief Caribisch Nederland. Het kabinet streeft

[4] Grant Thornton Impact House en Greenpeace (April 2026) «Een verkenning van de financiële behoeften voor klimaatadaptatie op Bonaire»

ernaar om nog dit jaar de Nationale Klimaatadaptatiestrategie vast te stellen, waarin nadrukkelijk aandacht is voor Caribisch Nederland, inclusief een uitvoeringsprogramma.
Klimaatadaptatie is een gedeelde verantwoordelijkheid. Net als gemeenten in Europees Nederland heeft ook het openbaar lichaam Bonaire een belangrijke rol bij de uitvoering van klimaatadaptatiemaatregelen. Dit geldt met name voor laagdrempelige maatregelen, zoals het tegengaan van hittestress, het vergroten van groen voor verkoeling en het beter opvangen van hevige regenval.

Vraag 12
Bent u bereid om de financiering voor de bescherming van Bonaire structureel te borgen door deze onder te brengen in het Deltafonds of een vergelijkbare systematiek van meerjarige begrotingsreserveringen in plaats van te werken met incidentele bijdragen?

Antwoord 12
De bepalingen over het Deltafonds zijn onderdeel van de Waterwet. De reikwijdte van de Waterwet is beperkt tot Europees Nederland. Hierdoor maken de BES-eilanden (Caribisch Nederland) geen onderdeel uit van de scope van het Deltafonds. Het kabinet is bereid om te verkennen, in lijn met de inhoudelijke analyse die wordt gemaakt, hoe de financiering voor de bescherming van de BES-eilanden structureel geborgd kan worden en wat daarvoor nodig is. Voor de BES-eilanden geldt verder dat financiering van infrastructuur, klimaatadaptatie en waterbeheer via andere instrumenten verloopt, zoals bijzondere uitkeringen, het BES-fonds en aanvullende, thematische programma's.

Vraag 13
Bent u bereid om, gelet op het bezoek aan Bonaire, het hoger beroep in de klimaatzaak opnieuw te bezien en prioriteit te geven aan snelle uitvoering van beschermende maatregelen?

Antwoord 13
Zie antwoord op vraag 8.

Vraag 14
Kunt u deze vragen afzonderlijk en ruim voor het plenaire debat over de gerechtelijke uitspraak inzake de klimaatzaak Bonaire beantwoorden?

Antwoord 14
Ja, echter zijn vanwege de inhoudelijke overeenkomst vraag 3 en 4 gezamenlijk beantwoord.